UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Memo

Datum
23 november 2020
Onderwerp
Memo Energietransitie Universiteitskwartier

Eén van de thema's in het SMP is duurzaamheid. In het SMP wordt uitgebreid ingegaan op de ambities van beide partijen en worden richtingen voor de inhoudelijke uitwerking beschreven, met name voor de energietransitie. Het streven van de gemeente en UvA is dat dit in een gebiedsgerichte aanpak plaatsvindt, zodat niet alleen de transitie van het UvA-vastgoed wordt gerealiseerd, maar ook (met in achtneming van de duurzaamheidsambities en kaders van de gemeente) andere vastgoedeigenaren en –gebruikers de geambieerde stap kunnen zetten.

De gemeente heeft aangegeven dat het Universiteitskwartier één van de zeven particuliere initiatieven in de Transitievisie Warmte is. De UvA heeft de ambitie om in het gebied een netwerk van WKO-bronnen te realiseren dat haar eigen vastgoed van warmte en koude voorziet, volgens een concept dat schaalbaar is voor de verduurzamingsopgave van de UvA-portefeuille en dat indien mogelijk breder uit te rollen is in het Universiteitskwartier.

De afgelopen maanden hebben gesprekken plaatsgevonden tussen de gemeente (o.a. Team Aardgasvrij) en de duurzaamheidsspecialisten van de UvA. Er wordt op een constructieve wijze gesproken over de energietransitie van het gebied, met als doelstelling om het hele gebied uiterlijk in 2040 van het aardgas af te hebben en op een andere wijze van energie te voorzien. Momenteel worden procesafspraken gemaakt over de technische en organisatorische uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak. In het SMP wordt over de energietransitie het volgende opgenomen:

Gewenste eindsituatie

- Ambitie van de gemeente is dat in 2040 de stad Amsterdam volledig van het aardgas af. Dit geldt ook voor het Universiteitskwartier. Deze transitie is gebiedsgericht aangepakt, waarbij de stad buurt voor buurt aardgasvrij is gemaakt, tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten;
- Ambitie van de UvA is dat het vastgoed van de UvA in 2040 volledig Paris Proof is. Gebouwen zijn niet meer aangesloten op het aardgasnet.

Beschrijving en analyse van de huidige situatie:

- De UvA maakt nu nog gebruik van aardgas voor het verwarmen van de gebouwen in het UK. Een WKO-systeem wordt momenteel al wel aangelegd voor de nieuwe Universiteitsbibliotheek;
- De rijksmonumentale gebouwen zijn slecht geïsoleerd;
- Het grootste deel van gebruikers in het Universiteitskwartier is aangesloten op het aardgas. Verschillende grote partijen in het gebied hebben interesse in een gebiedsgerichte warmte- en energieoplossing.

Opgave:

- De gemeente en UvA zetten in op een gebiedsgerichte aanpak van de energietransitie van het Universiteitskwartier. Dit houdt in dat er op gebiedsniveau naar oplossingen wordt gekeken, waarbij de transitie op een gecoördineerde manier plaatsvindt en er mogelijkheden zijn dat alle vastgoedeigenaren en –gebruikers deel kunnen nemen aan dit proces;
- De gemeente streeft bij de transitie naar de laagste maatschappelijke kosten
- Gemeente en UvA hebben afgesproken dat er een fasering wordt aangebracht waarin de verschillende delen van het Universiteitskwartier de energietransitie zullen ondergaan. Dit biedt de mogelijkheid om de energievoorziening van de UvA-gebouwen binnen de voor de UvA relevante planning te realiseren, met de mogelijkheid voor andere stakeholders in het gebied om ook gebruik te maken van de hiervoor aan te wenden duurzame energiebronnen;
- UvA ambieert haar gebouwen in het gebied in de basis van energie te voorzien door middel van een WKO-netwerk.
- UvA en gemeente zijn overeengekomen dat de gekozen warmteoplossing van de UvA de mogelijkheden voor de andere stakeholders in het gebied in ieder geval niet in de weg mag staan. Dit wordt ondervangen door de gebiedsgerichte aanpak, waarin eenieder de kans wordt geboden deel te nemen aan transitie, en door de feitelijke oplossing zelf, door het delen van warmtebronnen en het lokale warmtenet inclusief daarbij behorende installaties;
- De gemeente treedt op als (opdrachtgever van) de trekkende partij van de gebiedsgerichte aanpak van het Universiteitskwartier;
- De UvA treedt op als de koploper in de coalitie van partijen die de energietransitie in het Universiteitskwartier vormgeven.

De planning van de UvA en de planning van de gemeente voor de verkenning van het hele gebied vormen een punt van aandacht. De UvA is een bodemenergieplan aan het opstellen voor het Universiteitskwartier. Dit plan wordt in januari 2021 opgeleverd en dient voor de vergunningsaanvragen voor WKO in het Universiteitskwartier. Parallel aan dat plan wordt een aanvang gemaakt met het uitwerken van een WKO-ontwerp voor het Universiteitskwartier, dat onder andere dient voor de besluitvorming over de te kiezen systemen voor haar gebouwen. De gemeente start op dit moment het proces Wijken Aardgasvrij Maken (zie onderstaand kader).

Het proces Wijken Aardgasvrij Maken (WAM) kent een viertal stappen:

- ***Verkenningsfase**: verheldering omvang gebied, status gebied (gebouwtypologie, leidingen, etc), koppelkansen initiatieven en mogelijke technische oplossingen*
- ***Haalbaarheidsfase**: vergelijken van de verschillende technische oplossingen (betaalbaarheid, duurzaamheid en openheid) en keuze preferente warmtetechniek*
- ***Ontwerpfase**: fasering van het gebied en uitwerken preferente warmtetechniek en voorbereiden vergunningen - tracé en voorzieningen in openbare ruimte en mogelijke bepalen vergoeding voor onrendabele top woningen voor verkrijgen financiële ondersteuning uit klimaatfonds.*
- ***Uitvoeringsfase**: aanvragen vergunningen, voorbereiden uitvoering, aanbesteding en aanleg*

Dit betekent dat eerst een verkenningsfase en haalbaarheidsfase voor het hele gebied doorlopen dient te worden, om te bepalen wat de behoeften van andere partijen in het gebied zijn en wat dan de technisch preferente oplossing is. De processen van de UvA en gemeente worden op dit moment gestructureerd. Voor de UvA dient als uitgangspunt dat de voortgang van het WKO-ontwerp niet in het geding komt, zodat de lopende projecten bij oplevering verzekerd zijn van de benodigde levering van warmte en koude. Voor de UvA zijn de risico's dat haar projecten op 'hold' komt te staan, omdat de gemeente eerst het WAM-proces wil afwachten en/of dat uit de haalbaarheidsfase van het WAM-proces een preferente oplossing komt die conflicteert met de door de UvA ingeslagen met consequenties voor planning en kosten voor de projecten van de UvA.